

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 55/08-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti K. M. a M. M., R., zastúpených advokátom JUDr. M. Z., D., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. Si-4 C 37/2003, za účasti Okresného súdu Senica, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. M. a M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. Si-4 C 37/2003 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Senica p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. Si-4 C 37/2003 konal bez zbytočných prietáhov.

3. K. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Senica p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Senica p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Senica je p o v i n n ý uhradiť K. M. a M. M. trovy právneho zastúpenia v sume 9 662 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiatdva slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu JUDr. M. Z., D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 55/08 zo 14. februára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. M. a M. M. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Senica (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Si-4 C 37/2003 (pôvodne vedenom Okresným súdom Skalica pod sp. zn. 4 C 37/2003.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že *„Sťažovateľka K. M. spolu so svojim neb. manželom (...) 26. 09. 2001 podali na Okresnom súde v Galante návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 100.000,- Sk s príslušenstvom proti odporcovi JUDr. V. V.,*

advokátovi (...)“. Z dôvodu, že Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Galanta z prerokovania a rozhodovania vecí, prikázal vec na rozhodnutie Okresnému súdu Skalica.

Podľa ustanovenia § 15 ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcu k štátu prešli od 1. januára 2005 z Okresného súdu Skalica na Okresný súd Senica.

Sťažovateľky uviedli, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebola vec právoplatne skončená.

V sťažnosti sa domáhali, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu v označenom konaní bolo porušené ich základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, a prikázal porušiteľovi ich základného práva konať v ich veci bez zbytočných prietahov. Ďalej sa domáhali, aby im ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie každej v sume 40 000 Sk, ako aj úhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 1613/08 doručeným ústavnému súdu 25. marca 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 100.000,- Sk. Po právnej stránke bolo potrebné v spore skúmať platnosť resp. neplatnosť časti zmluvy o právnej pomoci uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobkýň a žalovaným a následne posúdiť, či došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného alebo nie. Nejedná sa o právne alebo skutkovo zložitý spor.“

Ďalej okresný súd uviedol, že „*prieťahy v konaní vznikli na pôvodnom Okresnom súde Skalica, ktoré boli zdôvodnené odpoveďou na sťažnosť predsedníčkou Okresného súdu Skalica. Sťažnosť bola opodstatnená, objektívne príčiny vznikli tým, že vtedajší súd bol personálne poddimenzovaný. Vo veci začal súd konať po ďalšej podanej sťažnosti.*

Od 1. 1. 2005 kedy z dôvodu reorganizácie súdnictva bol príslušný vo veci konať Okresný súd Senica, k prieťahom v konaní na tunajšom súde nedošlo, procesné úkony boli vykonávané priebežne“.

Obsahom vyjadrenia okresného súdu bola aj táto chronológia úkonov a opis doterajšieho priebehu konania:

- „• 28. 9. 2001 - *vec napadla na OS Galanta*
- 15. 10. 2001 *zaslaný návrh odporcovi na vyjadrenie*
- 4. 12. 2001 *podané vyjadrenie odporcu*
- 3. 1. 2002 *vznesená námietka zaujatosti sudcom*
- 5. 2. 2002 *spis predložený KS Trnava na rozhodnutie o vylúčení sudcov OS Galanta z prejednávania a rozhodovania veci a prikázanie veci inému súdu*
- 5. 3. 2002 *spis vrátený OS Galanta s uznesením o vylúčení sudcov OS Galanta. Krajský súd v Trnave prikazuje vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Skalica (...)*
- 3. 5. 2002 *spis doručený OS Skalica*
- 29. 5. 2002 *výzva právnemu zástupcovi navrhovateľov na upravenie petitu*
- 25. 7. 2002 *doručený upravený petit*
- 12. 8. 2002 *vydaný platobný rozkaz*
- 25. 11. 2002 *podaný odpor proti platobnému rozkazu*
- 25. 11. 2002 *vec prevedená do registra Cb...*
- 8. 4. 2003 *bola vec prevedená do registra C...*
- 22. 7. 2004 *určený termín pojednávania na 16. 9. 2004. Pojednávanie odročené na neurčito za účelom doloženia listinných dôkazov, návrh právneho zástupcu navrhovateľky na ustanovenie tlmočníka pre jazyk maďarský.*
- 24. 9. 2004 *spis predložený VSÚ na vydanie uznesenia o ustanovení tlmočníka*
- 15. 10. 2004 *doložené doklady*

- 9. 3. 2005 vydané uznesenie o ustanovení tlmočníka
- 21. 4. 2005 výzva na oznámenie opatrovníka pre mal. M. M.
- 18. 5. 2005 podaný návrh na vymenovanie opatrovníka
- 26. 5. 2005 výzva navrhnutému opatrovníka, či s opatrovníctvom súhlasí
- 21. 6. 2005 doručený súhlas navrhnutého opatrovníka
- 8. 8. 2005 vydané uznesenie o ustanovení opatrovníka, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 3. 9. 2005
- 16. 9. 2005 určený termín pojednávania na 28. 9. 2005. Pojednávame odročené na neurčito s tým, že bude žiadaná správa od Pošty G. o výsledku doručovania predvolania odporcovi, ktorý sa na pojednávanie nedostavil, doručenie nemal vykázané. Bude volaný svedok...
- 17. 10. 2005 určený termín pojednávania na 26. 10. 2005. Pojednávanie odročené na 14. 12. 2005
- 9. 11. 2005 termín pojednávania zrušený, určený nový termín pojednávania na 13. 12. 2005
- 13. 12. 2005 odročené pojednávanie na 14. 12. 2005 za účelom vyhlásenia rozsudku
- 14. 12. 2005 vyhlásený rozsudok
- 25. 1. 2006 odvolanie žalobcov, žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov
- 31. 1. 2006 žiadané doklady na rozhodnutie o žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov
- 17. 2. 2006 doručený posledný doklad
- 9. 3. 2006 vydané uznesenie o priznaní tlmočného...
- 13. 4. 2006 žiadané ďalšie doklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov
- 16. 5. 2006 urgovanie doloženia dokladu
- 2. 6. 2006 doklad doložený
- 19. 6. 2006 bolo uznesením priznané žalobkyniam čiastočné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov vo výške 50%
- 20. 7. 2006 spis predložený KS Trnava na rozhodnutie o odvolaní žalobkýň

• 5. 6. 2007 spis vrátený tunajšiemu súdu s rozsudkom KS Trnava. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej týkajúcej sa sumy 100.000,- Sk zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyniam 100.000,- Sk do troch dní a vo zvyšku v tejto časti žalobu zamietol. Vo veci samej týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky a v časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie

- 13. 6. 2007 doručený upravený petit návrhu na priznanie trov konania
- 12. 7. 2007 podal odporca dovolanie
- 18. 8. 2007 bol vyzvaný odporca na zaplataenie súdneho poplatku za dovolanie
- 30. 8. 2007 súdny poplatok uhradený
- 13. 9. 2007 zaslané dovolanie navrhovateľom na vyjadrenie
- 14. 9. 2007 spis predložený NS SR na rozhodnutie o dovolaní. “

Rovnaké procesné úkony, ktoré sú uvedené vo vyjadrení okresného súdu, zistil aj ústavný súd z predloženého súvisiaceho spisu okresného súdu.

Právny zástupca sťažovateľiek reagoval na vyjadrenie okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 7. apríla 2008, v ktorom uviedol:

„Sťažovateľky vo svojej ústavnej sťažnosti zo dňa 21. 11. 2007 sa podrobne vyjadrili k jednotlivým prieťahom v súdnom konaní, ktoré bolo realizované čiastočne pred Okresným súdom v Skalici a čiastočne pred Okresným súdom v Senici.

Z podania Okresného súdu v Senici vyplýva, že samotný dotknutý súd prostredníctvom svojej predsedníčky uznáva, že v súdnom konaní vznikli prieťahy.

Je jednoznačne preukázané, že súdne konanie je v behu od 28. 09. 2001, kedy vec bola podaná na OS Galanta.

Dňa 28. 02. 2003 bola podaná odôvodnená sťažnosť na prieťahy postupu súdu u Okresného súdu v Skalici. Túto skutočnosť aj potvrdila predsedkyňa súdu.

Dňa 10. 05. 2004 opätovne bola podaná dôvodná sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní, ktorá bola predsedkyňou súdu uznaná ako dôvodná. Napriek týmto sťažnostiam až na 16. 09. 2005 bol určený termín pojednávania, teda v podstate po vyše 1 roku po druhej sťažnosti.

Sťažovateľky majú za to, že vec pre skončenie a právne posúdenie nebola natoľko komplikovaná a zložitá, aby súdne konanie prebiehalo v podstate po dobu vyše 6 rokov.

Listinnými dôkazmi a spisovým materiálom je preukázané, že boli v konaní priedahy. V zmysle týchto skutočností sťažovateľky žiadajú, aby si Ústavný súd SR ich ústavnú sťažnosť v celom rozsahu osvojil a vydal nález podľa petitu uvedeného v sťažnosti. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priedahov.

Sťažovateľky zároveň namietali aj porušenie čl. 38 ods. 1 listiny, podľa ktorého každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných priedahov.

Keďže obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 38 ods. 2 listiny (uvedenej ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 23/1991 Zb.) je totožný so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy znamená súčasne aj porušenie základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] pritom prihliada aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 56/08). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Si-4 C 37/2003 došlo vo vzťahu k sťažovateľkám

k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny.

1. Ústavný súd predovšetkým zistil, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je rozhodovanie o vydaní bezdôvodného obohatenia (v súčasnosti už iba v časti príslušenstva pohľadávky a trov konania).

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory o takéto nároky nie sú právne zložité, existuje k nim stabilizovaná judikatúra a metodika postupu všeobecných súdov. Preto ústavný súd v zhode s názorom uvedeným vo vyjadrení okresného súdu k sťažnosti konštatuje, že *„nejedná sa o právne a skutkovo zložitý spor“*.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v preskúmvanej veci, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 Co/255/2006 zo 14. decembra 2005, ktorým o odvolaní sťažovateľiek proti rozsudku okresného súdu sp. zn. SI-4 C 37/2003 zo 14. decembra 2005 rozhodol tak, že napadnutý prvostupňový rozsudok vo veci samej týkajúcej sa sumy 100 000 Sk zmenil a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyniam 100 000 Sk do troch dní a vo zvyšku v tejto časti žalobu zamietol. Pokiaľ ide príslušenstvo pohľadávky a v časti trov konania krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie dôvodiac, že *„v dôsledku neodstránenia väd žaloby a ďalších na ňu nadväzujúcich podaní nebolo zrejmé, čo je predmetom konania (najprv sa požadoval úrok, neskôr úrok z omeškania a následne zas aj v odvolacom konaní úrok, hoci nešlo o pôžičku, ale zrejme o omeškanie s plnením peňažného dlhu“*. Preto vzhľadom na to (*„pre zmätočnosť konania v časti príslušenstva“*) krajský súd napadnutý prvostupňový rozsudok v časti vzťahujúcej sa na príslušenstvo pohľadávky a v časti trov konania zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že treba objasniť úmysel sťažovateľiek *„v časti požiadavky na konkrétny druh príslušenstva a podľa ďalšej aktivity“*, prípadne rozhodnúť o zmene žaloby.

V sporovom konaní, akým je posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné OSP) (napr. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 123/05). Vychádzajúc z uvedenej základnej charakteristiky sporového konania preto možno nedostatočnú špecifikáciu v návrhu sťažovateľkami uplatňovaných nárokov pripísať na ťarchu sťažovateľiek. Inak bolo správanie sťažovateľiek aktívne a súčinnostné (nariadených pojednávanií sa zúčastňovali osobne alebo v zastúpení advokátom, taktiež podali predsedovi okresného súdu viaceré sťažnosti na prieťahy v konaní).

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prieťahov hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že konanie začalo ešte 28. septembra 2001, keď *„vec napadla na OS Galanta“*. Z dôvodu, že žalovaný bol advokát pôsobiaci v obvode tohto súdu, krajský súd 22. februára 2002 rozhodol o vylúčení z prerokúvania a rozhodovania tejto veci sudcov Okresného súdu Galanta a vec prikázal Okresnému súdu Skalica, ktorému bol predložený 3. mája 2002. Už 12. augusta 2002 (po úprave petitu návrhu sťažovateľiek v časti výšky úrokov z omeškania na výzvu súdu) Okresný súd Skalica vydal platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal 25. novembra 2002 odpor. Spis bol z tohto dôvodu prevedený do registra Cb a neskôr do registra C. Až 22. júla 2004 (t. j. po 20 mesiacoch) Okresný súd Skalica okrem iného nariadil termín pojednávania na 16. september 2004. Medzitým došlo k úmrtiu jedného z pôvodných navrhovateľov. Pojednávanie uskutočnené 16. septembra 2004 bolo odročené na neurčito s tým, že strany predložia listinné dôkazy, ako aj z dôvodu rozhodnutia o návrhu právneho zástupcu sťažovateľiek o pribratí tlmočníka pre maďarský jazyk. O tomto návrhu rozhodol okresný súd 9. marca 2005 (t. j. po takmer siedmich mesiacoch). Po ďalších uskutočnených pojednávaniach (28. septembra 2005 a 13. decembra 2005) okresný súd 14. decembra 2005 vyhlásil v predmetnej veci rozsudok (žalobu sťažovateľiek zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania), proti ktorému sťažovateľky podali 25. januára 2006 odvolanie. Odvolací súd, ako už bolo uvedené, napadnutý rozsudok 25. apríla 2007 *„vo veci samej týkajúcej sa sumy 100.000 Sk“* zmenil tak, že *„žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyniam 100.000 Sk“*, a *„vo veci samej týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky a v časti trov konania*

napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa“ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalovaný 12. júla 2007 dovolanie, preto bol spis po vykonaní súvisiacich úkonov 14. septembra 2007 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), kde sa nachádza doteraz.

Existenciu zbytočných prietahov v konaní uznal aj okresný súd vo svojom vyjadrení, pričom poukázal na to, že k prietahom došlo na *„pôvodnom Okresnom súde Skalica, ktoré boli zdôvodnené odpoveďou na sťažnosť predsedníčkou (...) sťažnosť bola opodstatnená, objektívne príčiny vznikli tým, že vtedajší súd bol personálne poddimenzovaný“*. Argumenty, ktorými okresný súd vo svojom vyjadrení zdôvodňoval vznik prietahov v konaní (poddimenzovaný stav sudcov a administratívnych pracovníkov na okresnom súde), však nemohol ústavný súd akceptovať, pretože podľa jeho konštantnej judikatúry nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. I. ÚS 127/04, IV. ÚS 43/06).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (po vrátení

spisu z najvyššieho súdu), a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovateľky domáhajúce sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľky žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 40 000 Sk pre každú z nich z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Okrem iného uviedli, že *„považujú lehotu trvania súdneho sporu po dobu 6 rokov za neprimerane dlhú, vzhľadom k tomu, že nešlo o tak komplikovanú vec“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. Si-4 C 37/2003, ktorá predstavuje 6 rokov, berúc do úvahy okolnosti daného prípadu, t. j. skutočný dátum začatia súdneho konania (september 2001), skutočnosť, že konanie na okresnom súde prebieha už iba v časti príslušenstva pohľadávky a trov konania, ako aj skutočnosť, že sťažovateľkami navrhovaný petit v časti príslušenstva bol zmätočný, ústavný súd považoval priznanie sumy 15 000 Sk pre každú sťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia advokátom JUDr. M. Z., ktoré si vyčíslil v podaní doručenom ústavnému súdu 7. apríla 2008 v celkovej sume 9 662 Sk.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia v sume 9 662 Sk je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Preto ústavný súd priznal právnemu zástupcovi úhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2008